

CAPÍTOL I

Sobre identitats.

Fuster va ser massa Fuster.

*Mai no demanarem almoines al temps!
Nosaltres,
cadascun de nosaltres,
tenim a les mans
les regnes de tots els mons!*

El núvol amb pantalons. 1915. Vladimir V. MAIAKOVSKI.

En aquest començament del segle XXI –això s’escriu en 2009, l’any que va cristal·litzar la *crisi econòmica*, una més, de la forma de produir capitalista–, les identitats culturals dels residents a Elx, Xàtiva, Sagorrb o Benicarló, les que veiem pels carrers de les nostres ciutats, podríem dir que, més o menys, són les mateixes: diversitat d’eslaus, diversitat d’amerindis, diversitat d’amerieuropeus, diversitat d’asiàtics, diversitat d’africans; diversitat de manxecs, d’andalusos...; diversitat de valencians. Una munió d’identitats barrejades i entrecruades se’ns apareixen en la nostra vida quotidiana. Aquesta és la nostra realitat actual.

A mitjan segle passat –quan l’allau del moviment de persones, que de tots els continents es desplacen per tot el planeta a la cerca d’una vida millor, encara no era un fet al País Valencià–, **Joan Fuster** en el seu llibre *Nosaltres, els valencians*¹ va voler contestar a la pregunta:

*Què són –què som– els valencians?*²

¹ Joan Fuster, *Nosaltres, els valencians*. Primera edició, maig de 1962. Edicions 62, Barcelona. Les cites en aquest treball són de la cinquena edició, abril 1979.

² *Ibid*, p. 13.

I per a contestar-la va convocar “*l'historiador i el sociòleg*”³ que va donar la resposta coneguda:

*Dir-nos «valencians» és la nostra forma de dir-nos «catalans»*⁴

I també va plantejar un objectiu:

*els valencians hem de defensar-nos com a poble.*⁵

Per a Fuster, el catalitzador que faria possible aconseguir l'objectiu seria la veritat delatada:

*La veritat –els fets constatables i explícits–, un cop delatada, esdevé consciència, i una consciència desperta sempre revertirà en acció o, si més no, en remordiment.*⁶

Queda clar que per a ell, els valencians, aquells que podien tindre aquest gentilici, eren aquells residents del País Valencià que en la seua família havien sentit als seus pares dir *bon dia* quan saludaven algú pel carrer. Aquests valencians eren majoria al País Valencià en 1962, quan el llibre va ser publicat i la hipòtesi llançada per Fuster:

la veritat [...] un cop delatada esdevé consciència

recordem la que va plantejar *l'historiador i el sociòleg*, podia haver sigut possible; però no va ser així.

L'historiador i el sociòleg no van poder suplir el polític.

La veritat [...] delatada no va esdevindre *consciència*, si més no per a la majoria, com la història ha demostrat. I pense que per dues causes fonamentals. La primera, perquè la majoria de valencians, dels que diuen *bon dia*, han deixat constància en el temps de mantindre's invariables en allò que, molts anys abans, havia advertit

³ *Ibid*, p. 14.

⁴ *Ibid*, p. 39.

⁵ *Ibid*, p. 20.

⁶ *Ibid*, p. 20.

un polític republicà, el català **Rovira i Virgili** —en contestació al concepte de “nació integral” de **Prat de la Riba**—, i que va deixar escrit en la *Revista de Catalunya*, any I, núm. 8, del 22 de maig de 1912:

Per a delimitar, mitjançant els criteris naturals, les quatre nacionalitats ibèriques susdites [catalana, basca, galega i castellana] tindríem una feina àrdua i nous problemes es plantejarien. Però la dificultat més forta la trobaríem de la voluntat humana. València, Mallorca són Catalunya, jo també ho crec. Mes si haguéssim de crear l'Estat català, de segur que, per ara i tant, ni València ni Mallorca voldrien ésser-hi; demanarien cada una formar un Estat particular. I no hi hauria més remei que avenir-s'hi. Al cap i a l'últim, per a formar part veritablement d'una nacionalitat, no hi ha prou amb ésser-ne; cal sentir-se'n, i que el sentiment de la nacionalitat engendri el voler o el consentiment de formar-ne part; els mallorquins i els valencians, sobretot per la llengua, són catalans; però no se'n senten i no admeten gaire la unitat pancatalana.

Compartisc amb Joan Fuster i amb Rovira Virgili el seu judici sobre els valencians que diuen *bon dia*. Jo, nascut a Barcelona i que no arribe a ser d'*identitat catalana* pels meus orígens familiars aragonesos, que sóc, per convicció i voluntat, políticament sobiranista valencià, puc dir que des d'una posició externa, que considere prou objectiva, que els valencians i els catalans que diuen *bon dia* els veig bastant semblants, amb el mateix tarannà. Pensen el que pensen, els uns dels altres, la meua experiència en el tracte i en la coneixença de la seua personalitat amb ells, amb els seus defectes i virtuts, confirma allò que va dir Fuster d'ells mateixos:

Dir-nos «valencians» és la nostra forma de dir-nos «catalans»

Amb això podem estar d'acord amb el “sociòleg” i “l'historiador”. Però com diu el polític Rovira:

[...] no hi ha prou amb ésser-ne; cal sentir-se'n [...]

i l'experiència també m'ha confirmat que, com diu el republicà català:

[els valencians] però no se'n senten [de catalans] i no admeten gaire la unitat pancatalana.

Imagine que Fuster coneixeria aquest pensament de Rovira, però estaria confiat que, en el cas favorable, es donara allò de:

la veritat, [...] un cop delatada, esdevé consciència, [...] revertirà en acció

Però això no es va donar. Fuster, ell mateix, va copsar que no havia sigut així quan es va endinsar, en els darrers anys de la seua vida, en l'escepticisme i el suport al sucursalisme socialista, que va quedar reflectit en un article que aparegué en *Noticias al día* el 9 de febrer de 1983, on deia:

El petit debat sobre el “nacionalisme” després del fracàs electoral, m’ha semblat, en línies generals, desfasat. Sóc el primer a lamentar-ho, però és així. I jo m’estime més una “escola valenciana”, si l’aconseguim, que tres o quatre coalicions –mal coaligades– que seran tan “nacionalistes” com vulguen però que no alcen un gat pel “rabo”.

I, més aviat, el que es va donar va ser el cas desfavorable, en què la “consciència desperta” no reverteix en “acció”, llavors aquesta esdevindrà, ens diu Fuster, en “remordiment”.

És a dir, els valencians, aquells que diuen *bon dia*, conscients de la seua catalanitat, però que malgrat aquesta consciència “desperta” no els impulsa a la “acció”, o aquesta esdevé en fracàs polític, restarien condemnats al neguit, a la pena, en sentir-se culpables de la seua no-acció o fracàs. Aquesta afirmació de Fuster em confirma encara més la catalanitat dels valencians, dels que diuen *bon dia*. O, el que vindria a ser el mateix, la valencianitat dels catalans. M’explique. Entre ells no hi ha massa diferències, tant en els uns com en els altres, la “consciència” no esdevé “acció”. Constatem la falta “d’acció” dels valencians conscients votant forces sucursalistes, però què dir dels catalans, votant massivament opcions –fins fa poc– no sobiranistes.⁷ El “remordiment” dels valencians, els de nació catalana, de “consciència desperta” però absents “d’acció”, votant opcions sucursalistes i autonomistes, és manifest al País Valencià; però molt més escandalós i gran ha de ser el “remordiment” dels catalans homologats, entre altres coses perquè se suposa que ells haurien d’haver tingut més massa de “consciència desperta”, però la seua acció política, la seua no-acció sobiranista, des de Macià o des que Fuster va escriure *Nosaltres, els valencians*, ha esdevingut –fins ara– en la pràctica, políticament espanyola o, si més no, “espanyola funcional”.

⁷ Això ho vaig escriure en l’any 2009, quan encara el moviment sobiranista encetat per Artur Mas no tenia una expressió política. Amb tot, aquest moviment secessionista català podem analitzar que no parteix fonamentalment de l’assumpció del fet identitari català, sinó, més aviat, de l’espoli econòmic que es sintetitza en la frase: “Espanya ens roba / *España nos roba*” que comprén el conjunt de la població, siga quina siga la identitat cultural dels seus components.

I aquest fet em dóna peu per a entrar en la segona raó del perquè “*la veritat, [...] un cop delatada, esdevé consciència, [...] revertirà en acció*” ha fracassat entre els valencians. Dit de bestreta: per la decebedora manca d’acció política sobirana dels catalans, si més no fins ara; pel seu lamentable exemple patriòtic, amb un *catalanisme* folklòric que s’ha dedicat, en la segona meitat del segle XX, a pujar estelades als cims de les muntanyes o a fer turisme patriòtic a Brussel·les, i per la seua entrega del poder polític, al llarg de tants anys, a l’espanyolisme funcional. Per a tots els observadors, i els espanyols els primers, l’independentisme català ha resultat, fins ara, ser un nyap.⁸ Podem afirmar que en tota la darrera història dels catalans, l’independentisme començava i acabava en **Macià**. Tota la resta, un nyap. El decebedor exemple polític que han donat els catalans en tot aquest temps, des de 1962 fins ara, als valencians de nació catalana, pense que és un dels motius pels quals si haguera hagut alguna possibilitat d’èxit per als valencians, en allò de “*la veritat, [...] un cop delatada, esdevé consciència, [...] revertirà en acció*”, aquesta s’esfumara.

Fuster va ser massa Fuster per als pusil·lànimes catalans. La nau que el suecà va voler cercar perquè pujaren els valencians no era tal, era una barca sense motor ni veles, ancorada al port per a fer espectacles teatrals. Si els catalans que diuen *bon dia*, no han sigut capaços, fins ara, d’embarcar-se en cap nau per a anar a soles pel món, com anava a portar-nos a nosaltres, els valencians?

Desapareguda doncs, en tots aquests anys, Catalunya *ab intestato* com a referència de res, cal que de nou els valencians, ara tots els valencians, a soles i davant de l’univers, tornem a fer-nos la pregunta: què som, què volem ser i què hem de fer per a no desaparèixer com a poble.

Ara, a començaments del segle XXI, amb un plantejament nou, com cal contestar la pregunta:

Què són –què som– els valencians?

Per a contestar caldrà, en primer lloc, delimitar el conjunt de persones que des d’Oriola fins a Vinaròs han de respondre ara al nom de “valencians”. Fuster, recordem, ho va delimitar als que, en la seua família, havien sentit i havien après a dir *bon dia*.

⁸ Ara, a finals del 2013, a punt de portar aquest llibre a la impremta, els esdeveniments a Catalunya poden tancar aquest cicle que fins ara havia sigut un nyap.

I respecte a l'objectiu:

els valencians hem de defensar-nos com a poble

amb la resposta que va donar Fuster, hem vist, ha quedat demostrat, que no ens n'hem eixit; no ens hem desenganxat; no ens hem enlairat. Continuem dominats i, el poble valencià, continuem en perill d'extinció.

La nostra proposta per a delimitar el conjunt de persones que d'Oriola a Vinaròs han de respondre al nom de **valencians**, és la següent: **un resident, home o dona, al País Valencià, és susceptible d'adquirir el gentilici de "ciutadà valencià" sí té la voluntat de voler ser-ho, té el compromís d'assolir la seua pròpia llibertat i contribueix activament a l'alliberament polític del poble valencià de qualsevol tipus de dominació; si contribueix a assolir un País Valencià –de persones lliures– lliure i sobirà, si contribueix a l'assoliment de la República Valenciana.**

Llavors, els valencians, d'Oriola a Vinaròs, "*per a defensar-nos com a poble*" ens caldrà tindre la voluntat, ferma i entusiasta, dels residents, dels actuals i dels futurs, dels que diuen *bon dia* i dels que encara no ho diuen. Caldrà mantindre vius els trets característics que ens han donat a conèixer a la resta del món com a valencians, des d'Ausiàs March fins a Blasco Ibáñez i Estellés, passant per sant Vicent Ferrer i els Borja. Si encara hem arribat vius al segle XXI, caldrà recollir l'herència cultural rebuda i encara viva, caldrà enfortir-la i transmetre-la amb vigor a les generacions futures. Caldrà assolir i mantindre sobirà aquest territori i que, en aquest, cap persona haja de demanar permís per a poder viure-hi.

Però tot això només serà possible si els valencians tenim **poder polític**; "*defensar-nos com a poble*" i viure dignament només es pot fer d'una i única manera: **amb un Estat valencià independent, amb la República Valenciana**. "Fer País" no és suficient. Cal treballar ja –ens hi va la supervivència– per la República Valenciana.

Així doncs, ara, per a nosaltres, sobiranistes valencians republicans, **dir-nos valencians és la nostra forma de dir que volem ser homes i dones lliures, i que no haurem de demanar permís a ningú per a poder viure-hi. Ser valencià ha de significar**, en aquesta part del planeta, en aquesta part de la Mediterrània occidental que va del riu Segura al Sènia, **que les persones que vivim ací –nadius o nouvinguts no importa, ja que la terra fa l'ésser– hem de contribuir a assolir**

la República Valenciana. Que no hem de tindre a ningú per damunt nostre. En aquesta part del planeta, en aquest territori, **per damunt del valencians, ningú.**

Aquesta és la nostra divisa:

**dir-nos valencians és la nostra manera de dir-nos homes
i dones lliures d'un País, el Valencià, lliure i sobirà.**